

Myndigheten för yrkeshögskolan

Kvalitetsgranskning av konst- och kulturutbildningar 2019

Granskningsrapport | 2020

ISBN: 978-91-89163-06-5

Dnr: MYH 2019/112

Västerås 2020

Förord

I denna rapport presenteras det samlade resultatet av myndighetens kvalitetsgranskningar av konst- och kulturutbildningar under 2019. Innehållet i rapporten är tänkt att bidra till att förbättra och utveckla kvaliteten i utbildningarna, men även fungera som en vägledning och ge stöd i arbetet med att bedriva utbildning med hög och jämn kvalitet.

Jag vill rikta ett stort tack till alla er som har medverkat vid kvalitetsgranskningarna och till er som har arbetat vidare med att åtgärda och utveckla det som har framkommit i samband med kvalitetsgranskningarna. Jag vill även rikta ett stort tack till alla er som gör att konst- och kulturutbildningarna ständigt utvecklas.

Min förhoppning är att innehållet i denna rapport ska bidra till att höja kvaliteten generellt inom de konst- och kulturutbildningar som myndigheten ansvarar för.

Inger Nordahl

Enhetschef vid enheten för kvalitetsgranskning och utbildningsfrågor
Myndigheten för yrkeshögskolan

Sammanfattning

Myndigheten för yrkeshögskolan har i uppdrag att kvalitetsgranska konst- och kulturutbildningar. Under 2019 genomförde vi kvalitetsgranskningar av 20 utbildningar. I den här rapporten sammanfattar vi våra iakttagelser från de granskningarna. I rapporten jämför vi även våra iakttagelser med våra erfarenheter från kvalitetsgranskningarna 2016, 2017 och 2018.

Rapporten visar att de kvalitetsgranskade utbildningarna överlag fungerar bra. Lärande är det område som fungerar allra bäst, vilket vi konstaterar för fjärde året i rad. Undervisningen bedrivs av kompetent personal, med lång yrkes- och utbildningsbakgrund inom området. Lärandet präglas av en nära relation mellan de studerande och mellan lärare vilket vi har bedömt skapar goda förutsättningar för att de studerande ska nå utbildningens mål. Även utbildningarnas syfte och bidrag till övergripande samhällsliga mål är ett område som fungerar väl. Rapporten visar att utbildningarna fyller sitt övergripande syfte som konst- och kulturutbildningar och att de genomförs med hänsyn till hållbar utveckling.

Samtidigt har vi identifierat utvecklingsområden i alla de kvalitetsgranskade utbildningarna. Utvecklingsområdena liknar de områden som vi identifierade i de kvalitetsgranskade utbildningarna mellan 2016 och 2018. I flera utbildningar har vi bedömt att dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet behöver utvecklas. I vissa fall handlar det om att styrelsen eller ledningsgruppens protokoll behöver skrivas på ett sådant sätt att det är möjligt att följa utbildningens utveckling. I andra fall handlar det om att anordnaren behöver formulera kvalitetsarbetet utifrån de fyra faserna planering, genomförande, utvärdering och förbättring. I flera utbildningar har vi bedömt att styrelsen eller ledningsgruppen behöver öka närvaron på sina möten. I flera utbildningar har vi också identifierat utvecklingsområden som är kopplade till anordnarnas arbete med att främja jämställdhet och breddad rekrytering.

Kvalitetsgranskning av konst- och kulturutbildningar 2019 Fel! Bokmärket är inte definierat.

1	Inledning	4
1.1	Konst- och kulturutbildningar kan få statligt stöd	4
1.2	Urval av utbildningar	5
1.3	Metod för kvalitetsgranskning.....	5
2	Kvalitetsgranskning 2019	7
2.1	Under året har 20 utbildningar kvalitetsgranskats.....	7
2.2	Sammanfattande analys	7
2.3	Lärande	8
2.4	Utveckling och förbättring.....	9
2.5	Syfte och bidrag till övergripande samhällsliga mål.....	10
3	Anordnarnas återkoppling	13
3.1	Utbildningsanordnarna är överlag nöjda.....	13
4	Metoden för kvalitetsgranskning utvecklas	14
4.1	Stödmaterial för arbetet med jämställd utbildning	14
4.2	Uppföljande kvalitetsgranskning.....	15
4.3	Diagnostisk självvärdering	15
5	Litteraturförteckning	16
	Bilaga 1 – kvalitetsgranskade utbildningar 2019	17
	Bilaga 2 – kvalitetskriterier	18

1 Inledning

Myndigheten för yrkeshögskolan har i uppdrag att genomföra kvalitetsgranskningar av konst- och kulturutbildningar.¹ Det främsta syftet med kvalitetsgranskningarna är att bidra till utbildningsanordnarnas arbete med att ha hög kvalitet och nå goda resultat i pågående utbildningar. I den här rapporten sammanfattar vi våra iakttagelser från kvalitetsgranskningarna 2019.

Sedan 2016 har myndigheten årligen kvalitetsgranskat konst- och kulturutbildningar. Resultaten av årets kvalitetsgranskningar innebär att vi har fyra års erfarenhet av hur utbildningarna är organiserade och hur de fungerar.

I denna rapport jämför vi årets iakttagelser med våra erfarenheter från kvalitetsgranskningarna mellan 2016 och 2018. Med den samlade erfarenheten har vi kunnat peka ut områden som i de allra flesta konst- och kulturutbildningarna fungerar bra och som kan fungera som goda exempel för det fortsatta arbetet inom utbildningsformen. Samtidigt har vi i rapporten visat på generella utvecklingsområden som många utbildningsanordnare behöver arbeta vidare med. Det för att denna årsrapport ska kunna ge stöd och vägledning för utbildningsanordnare som bedriver konst- och kulturutbildningar.

1.1 Konst- och kulturutbildningar kan få statligt stöd

Enskilda fysiska eller juridiska personer kan få statligt stöd för att anordna en konst- och kulturutbildning och vissa andra utbildningar.²

Statligt stöd innebär att utbildningarna kan:

- ställas under statlig tillsyn
- få statsbidrag
- berättiga de studerande till studiestöd

En utbildning kan ställas under tillsyn (första punkten) utan att vara berättigad till att få statsbidrag eller berättiga de studerande till studiestöd.

De utbildningar som beviljas endast tillsyn är undantagna från vissa krav i förordningen. Det innebär bland annat att utbildningar inte behöver vara inriktade på konstnärlig eller kulturarvsinriktad verksamhet – det kan i stället handla om yrkesutbildning med olika inriktningar på eftergymnasial nivå.

1.1.1 Utbildningarna har ett av tre syften

I kvalitetsgranskningarna tittar vi på hur väl utbildningarna fyller sitt specifika syfte. I praktiken kan utbildningarna uppfylla fler än ett syfte, men de kategoriseras alltid efter sitt huvudsakliga syfte.

Konst- och kulturutbildningar med statligt stöd ska ha ett av nedan tre syften:

- **Högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området**
- **Yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området**
- **Utbildningar inom kulturarvsområdet**

¹ Förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan.

² Förordning (2013:871) om konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

1.2 Urval av utbildningar

Under 2019 har vi genomfört kvalitetsgranskningar på 20 konst- och kulturutbildningar. I samband med varje kvalitetsgranskning har vi besökt varje enskild utbildning. Dessa besök genomfördes mellan februari och maj 2019.

Principen för urvalet av vilka utbildningar som skulle granskas under 2019 var densamma som tidigare år. Urvalet av utbildningar genomförs med utgångspunkt i en behovsanalys och avser enskilda utbildningar.³

Vi har valt att kvalitetsgranska utbildningar som förväntades att ansöka om förnyat statligt stöd 2019. Vi har gjort ett urval av utbildningar utifrån att minst en sådan utbildning ska kvalitetsgranskas. I bilaga 1 finns en sammanställning över vilka utbildningar som har kvalitetsgranskats under 2019.

1.3 Metod för kvalitetsgranskning

Kvalitetsgranskningens huvudsyfte är att bidra till utbildningsanordnarnas arbete med att ha hög kvalitet och nå goda resultat i pågående utbildningar. Ett annat syfte är att samla in kunskap om styrkor och utvecklingsområden för att myndigheten ska kunna ge stödande insatser till utbildningsanordnare. Ytterligare motiv för kvalitetsgranskning är att ge myndigheten underlag för att bedöma vilka utbildningar som framgent ska beviljas statligt stöd, enligt förordningens krav.

1.3.1 Kvaliteten i utbildningarna bedöms utifrån tre områden

Vi bedömer kvaliteten i utbildningarna utifrån tre granskningsområden:

- Lärande
- Utveckling och förbättring
- Syfte och bidrag till övergripande samhällliga mål

Vi använder nio kvalitetskriterier för att bedöma kvaliteten i utbildningarna. Respektive kvalitetskriterium är kopplat till ovan tre granskningsområden och har stöd i regleringarna för konst- och kulturutbildningar. Kvalitetskriterierna finns i bilaga 2.

1.3.2 Varje kvalitetsgranskning resulterar i en rapport

Vi skriver en rapport efter en genomförd kvalitetsgranskning, först en preliminär och sedan en slutlig rapport. I rapporten beskriver vi hur utbildningen är organiserad, hur den fungerar och presenterar eventuella identifierade områden som vi bedömer att utbildningsanordnaren bör utveckla.

Underlaget som ligger till grund för våra bedömningar i rapporten utgörs av flera källor:

- Dokument om utbildningen som finns i myndighetens diarium och andra databaser
- Resultatet från den enkät som vi skickar till de studerande på utbildningen som de har fått svara på i samband med kvalitetsgranskningen
- Intervjuer med utbildningsledaren och andra representanter för utbildningsanordnaren, representanter för ledningsgruppen eller styrelsen, undervisande personal och de studerande. Intervjuerna genomförs under en heldag när vi besöker utbildningen
- Ytterligare material som vi begär in i samband med besöket

³ Förordning (2011:1162) med instruktion för myndigheten för yrkeshögskolan.

Efter besöket skriver vi en preliminär rapport som innehåller vår bedömning om hur utbildningen lever upp till kvalitetskriterierna inom de tre granskningsområdena. Vi skickar sedan den preliminära rapporten till utbildningens ledningsgrupp eller styrelse och utbildningsanordnare. Den huvudsakliga tanken är att utbildningens ledningsgrupp eller styrelse ska identifiera egna utvecklingsområden utifrån myndighetens bedömningar och som de anser att de behöver arbeta vidare med för att höja utbildningens kvalitet. Därtill får utbildningens ledningsgrupp eller styrelse och utbildningsanordnare även möjlighet att faktagranska innehållet i rapporten. De skickar sedan sitt svar till myndigheten.

Därefter skriver vi in hela, eller delar av utbildningsanordnarens svar i den slutliga rapporten. Den slutliga rapporten skickas tillsammans med ett beslut om myndighetens samlade bedömning efter genomförd kvalitetsgranskning till utbildningsanordnaren. Processen från myndighetens besök med intervjuer till beslut tar i genomsnitt tio veckor.

2 Kvalitetsgranskning 2019

2.1 Under året har 20 utbildningar kvalitetsgranskats

Myndigheten har kvalitetsgranskat 20 konst- och kulturutbildningar 2019. Antalet kvalitetsgranskade utbildningar per år varierar, vilket framgår av figur 1 nedan. Det eftersom urvalet bygger på att utbildningsanordnare som förväntas att ansöka om förnyat statligt stöd ska få en kvalitetsgranskning. Med årets urval har vi uppfyllt det. Alla utbildningsanordnare som förväntas ansöka om förnyat statligt stöd 2019 har haft minst en kvalitetsgranskning.

Figur 1 Antal kvalitetsgranskade utbildningar fördelat per år.

	2016	2017	2018	2019
Antal genomförda kvalitetsgranskningar	10	14	8	20

2.1.1 Flest kvalitetsgranskade utbildningar är högskoleförberedande 2019

De kvalitetsgranskade utbildningarna 2019 har två olika syften, vilket framgår av figur 2 nedan. Utbildningarna är högskoleförberedande inom det konstnärliga området eller yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området. De flesta av årets granskade utbildningar är högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området. I årets urval fanns inga utbildningar inom kulturarvsområdet.

Figur 2 De kvalitetsgranskade utbildningarna 2019 fördelat på syfte.

	Antal
Högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området	16
Yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området	4
Utbildningar inom kulturarvsområdet	0

2.2 Sammanfattande analys

2.2.1 Överlag fungerar utbildningarna bra

Lärande är det område som fungerar allra bäst, vilket vi även konstaterade efter de genomförda kvalitetsgranskningarna 2016, 2017 och 2018. Undervisningen bedrivs av kompetent personal, med lång yrkes- och utbildningsbakgrund inom området. Lärandet präglas av en nära relation mellan studerande och lärare vilket vi har bedömt skapar goda förutsättningar för att de studerande ska nå utbildningens mål. Även utbildningarnas syfte och bidrag till övergripande samhälleliga mål är ett område som fungerar väl. Utbildningarna fyller sitt övergripande syfte som konst- och kulturutbildning och genomförs med hänsyn till hållbar utveckling.

2.2.2 Alla kvalitetsgranskade utbildningar har något utvecklingsområde

Vi har identifierat utvecklingsområden i alla de kvalitetsgranskade utbildningarna 2019. Utvecklingsområdena liknar de områden som vi identifierade i de kvalitetsgranskade utbildningarna mellan 2016 och 2018. I flera utbildningar har vi bedömt att dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet behöver utvecklas. I vissa fall handlar det om att styrelsens eller ledningsgruppens protokoll behöver skrivas på ett sådant sätt att det är möjligt att följa utbildningens utveckling. I andra fall handlar det om att anordnaren behöver formulera kvalitetsarbetet utifrån de fyra faserna planering, genomförande, utvärdering och förbättring. I flera utbildningar har vi bedömt att styrelsen

eller ledningsgruppen behöver öka närvaron på sina möten. I flera utbildningar har vi också identifierat utvecklingsområden kopplat till anordnarnas arbete med att främja jämställdhet och breddad rekrytering.

2.3 Lärande

Inom granskningsområdet "lärande" använder vi tre kvalitetskriterier. Kriterierna beskriver idealtillståndet i utbildningen:

- Utbildningens organisering och praktiska genomförande ger de studerande goda förutsättningar att nå utbildningens mål
- Utbildningens pedagogiska genomförande ger de studerande goda förutsättningar att nå utbildningens mål
- Inom ramen för utbildningen sker samverkan med det omgivande samhället

Inom detta område kvalitetsgranskar vi förutsättningarna för goda resultat i utbildningarna i relation till utbildningarnas innehåll och mål. Vi granskar hur det pedagogiska genomförandet fungerar för att lära ut och hur det säkras av utbildningsanordnaren genom pedagogiskt ledarskap. Det pedagogiska upplägget ska ge de studerande goda möjligheter att nå utbildningens mål och utbildningarna ska präglas av integrering av teori, färdighetsträning och reflektion. Vi granskar även hur utbildningsanordnarens organisation fungerar för att stödja lärandet och i vilken mån utbildningen samverkar med det omgivande samhället.

2.3.1 Överlag ger utbildningens organisering och praktiska genomförande de studerande goda förutsättningarna att nå utbildningens mål

I de flesta av de kvalitetsgranskade utbildningarna har vi bedömt att utbildningens organisering och praktiska genomförande ger de studerande goda förutsättningar att nå utbildningens mål. Utbildningarnas upplägg är anpassade utifrån respektive utbildnings övergripande syfte och mål. Därför varierar utbildningsuppläggen och dess praktiska genomförande från utbildning till utbildning.

I konst- och kulturutbildningarna ligger tonvikten i undervisningen på praktisk färdighetsträning, även om utbildningarna också innehåller teori och reflektion. Eftersom färdighetsträning är en så stor del av utbildningarnas undervisning är det viktigt att skolans utrustning och lokaler är anpassade till utbildningens innehåll och mål. I de flesta av de kvalitetsgranskade utbildningarna har vi bedömt att utbildningarna har ändamålsenliga lokaler. I flera av årets kvalitetsgranskade utbildningar har de studerande dessutom möjlighet att bo på eller i närheten av skolan.

I 5 av 20 kvalitetsgranskade utbildningar har vi identifierat utvecklingsområden kopplat till utbildningens organisering och praktiska genomförande. I tre av dessa fall har utvecklingsområdet handlat om skolans lokaler. Myndigheten har i dessa fall bedömt att anordnaren bör se om det finns möjlighet att skaffa andra mer ändamålsenliga lokaler. I de andra två utbildningarna har utvecklingsområdena handlat om att kursmål och schema behöver förmedlas till de studerande med bättre framförhållning.

I de kvalitetsgranskade utbildningarna mellan 2016 och 2018 identifierade vi utvecklingsområden som handlade om kursplanerna, hur de användes i utbildningarna och dess synlighet för de berörda. Kursplanerna är viktiga dokument i utbildningarna – särskilt ur rättssäkerhetssynpunkt då kursplanerna ger de studerande information om vad en särskild kurs ska innehålla.

2.3.2 Överlag ger utbildningens pedagogiska genomförande de studerande goda förutsättningar att nå utbildningens mål

I de flesta av de kvalitetsgranskade utbildningarna har vi bedömt att utbildningarnas pedagogiska genomförande ger de studerande goda förutsättningar att nå utbildningens mål. Vi ser att undervisningen bedrivs av engagerade lärare med mycket kompetens och erfarenhet inom ämnesområdet.

I vissa utbildningar har vi sett att ett enskilt projekt går som en röd tråd genom hela utbildningen. I två utbildningar inom keramisk formgivning präglas exempelvis en stor del av undervisningen av de projekt i hantverksmässig formgivning som de studerande själva väljer. De studerande får handledning i den keramiska verkstaden där varje studerande har en egen arbetsplats med drejskiva. De studerande bedöms utifrån de arbeten som de utför och den studerande ska presentera sitt projekt och redogöra för hur hen har arbetat med projektet eller uppgiften. De studerande har dessa presentationer som underlag för reflektion och diskussion i helgrupp, vilket gör att kunskaper som grundas i de studerandes individuella reflektioner och analyser sprids i hela klassen. Även undervisningen i de övriga kurserna har som målsättning att knyta an till de individuella projekten.

I 4 av 20 kvalitetsgranskade utbildningar har vi identifierat utvecklingsområden inom det pedagogiska genomförandet. I tre av dessa utbildningar har det handlat om att anordnaren borde utveckla sina rutiner för att erbjuda kompetensutveckling inom pedagogik för lärarna. I den fjärde utbildningen handlar det identifierade utvecklingsområdet om att anordnaren bör utvärdera antalet lärarledda timmar och utreda om det är tillräckligt i förhållande till utbildningens övergripande mål.

2.3.3 I utbildningarna sker samverkan med det omgivande samhället

I alla kvalitetsgranskade utbildningar 2019 bedrivs samverkan med det omgivande samhället. Bara i 3 av 20 utbildningar har vi identifierat utvecklingsområden och i alla dessa fall handlar det om att myndigheten har bedömt att den redan pågående samverkan bör utvecklas.

Vilka aktörer som en anordnare har samverkan med avgörs till stor del av utbildningens övergripande syfte och mål. I det fall som utbildningen är högskoleförberedande inom det konstnärliga området har utbildningen ofta samverkan med just högskolor, exempelvis genom studiebesök eller gästföreläsningar. Samverkan med det omgivande samhället är en viktig kvalitetsfaktor eftersom det bidrar till nätverksskapande och kontaktytor mellan studerande och andra verksamma inom ämnesområdet eller angränsande områden.

I exempelvis en utbildning inom professionellt skrivande finns ett samarbete mellan skolan och andra aktörer. Under utbildningens gång får de studerande högläsa ett urval av sina texter på olika scener där allmänheten har tillträde. Under 2019 deltog studerandegruppen på Umeås litteraturfest. I en annan kvalitetsgranskad utbildning inom folkmusik på nyckelharpa eller fiol arrangerar anordnaren egna konserter och publika evenemang bland annat på skolan.

2.4 Utveckling och förbättring

Inom granskningsområdet "utveckling och förbättring" använder vi två kvalitetskriterier. Varje kvalitetskriterium beskriver idealtillståndet i utbildningen:

- Utbildningens styrelse eller ledningsgrupp arbetar effektivt och tar ansvar för utbildningens utveckling
- Utbildningen karaktäriseras av ett systematiskt kvalitetsarbete

Inom området granskar vi om utbildningsanordnaren bedriver ett relevant, verksamt och systematiskt kvalitetsarbete. Ett väl fungerande kvalitetsarbete förutsätter att styrelsen eller ledningsgruppen arbetar effektivt och tar ett aktivt ansvar för att utbildningen

utvecklas. Det ger i sin tur förutsättningar för andra kvalitetsaspekter, som att fylla utbildningens syfte och mål.

2.4.1 Många styrelser eller ledningsgrupper kan ta ett större ansvar för utbildningens utveckling

I 11 av 20 kvalitetsgranskade utbildningar har vi bedömt att utbildningens styrelse eller ledningsgrupp kan utveckla sitt sätt att arbeta effektivt och ta ansvar för utbildningens utveckling.

I flera av dessa fall handlar det om att närvaron på styrelsens eller ledningsgruppens möten behöver bli bättre. I andra fall handlar utvecklingsområdena om att det är svårt att utläsa om styrelsen eller ledningsgruppen driver ett systematiskt kvalitetsarbete inom alla de områden som har beslutats. I dessa utbildningar behöver ledningsgruppens diskussioner och beslut om åtgärder samt uppföljning av åtgärder dokumenteras tydligare i ledningsgruppsprotokollen.

I ytterligare ett par utbildningar har vi bedömt att utbildningen skulle stärkas om styrelsen eller ledningsgruppen kompletterades med någon eller ett par externa representanter. I dessa utbildningar handlar det om representanterna i ledningsgruppen har varit anställda på skolan, exempelvis som lärare.

Även i flera kvalitetsgranskade utbildningar mellan 2016 och 2018 identifierade vi utvecklingsområden om sammansättningen av styrelsen eller ledningsgruppen. I dessa utbildningar har vi bedömt att utbildningarnas systematiska kvalitetsarbete och utveckling skulle gynnas av en mer heterogen styrelse eller ledningsgrupp. Även om det inte är reglerat hur sammansättningen av en styrelse eller ledningsgrupp ska vara bedömer myndigheten att det är viktigt att ledamöterna representerar olika kompetenser för att ge olika bidrag till utbildningen. Externa ledamöter som till exempel företräder arbetslivet eller relevanta högskoleutbildningar kan berika kvalitetsarbetet och bidra till att utbildningen utvecklas.

2.4.2 I många utbildningar behöver kvalitetsarbetet dokumenteras

I 13 av 20 kvalitetsgranskade utbildningar har vi identifierat utvecklingsområden inom ramen för anordnarens eget kvalitetsarbete. I de flesta av dessa fall handlar utvecklingsområdena om att myndigheten har bedömt att det systematiska kvalitetsarbetet behöver dokumenteras. I många utbildningar pågår ett *informellt* kvalitetsarbete där synpunkter fångas upp av lärare i samtal med de studerande. Men kvalitetsarbetet behöver vara dokumenterat, i exempelvis en kvalitetshandbok. Ett systematiskt kvalitetsarbete ska utgå från faserna planering, genomförande, uppföljning och utvärdering.

I några andra av dessa tolv utbildningar handlar utvecklingsområdena om att myndigheten har bedömt att ledningsgruppens protokoll behöver skrivas på ett sådant sätt att det är möjligt för myndigheten och andra att följa utbildningens utveckling. Diskussioner och analyser som leder till att förändringar görs i utbildningen ska dokumenteras i ledningsgruppen eller styrelsens protokoll.

Även i de kvalitetsgranskade utbildningarna mellan 2016 och 2018 bedömde vi att det i flera utbildningar saknades en kvalitetsmodell som omfattade de fyra faserna planering, genomförande, utvärdering och förbättring. Mellan 2016 och 2018 har vi också i vissa utbildningar identifierat utvecklingsområden om att det saknas ett systematiskt genomförande av kvalitetsarbetet.

2.5 Syfte och bidrag till övergripande samhälleliga mål

Inom granskningsområdet "syfte och bidrag till övergripande samhälleliga mål" använder vi fyra kvalitetskriterier. Varje kvalitetskriterium beskriver idealtillståndet i utbildningen:

- Utbildningen fyller sitt övergripande syfte som konst- och kulturutbildning
- Utbildningsanordnaren bedriver arbete med breddad rekrytering och mångfald
- Utbildningen genomförs med hänsyn till hållbar utveckling
- Utbildningsanordnaren bedriver arbete för att särskilt främja jämställdhet

Inom området granskar vi om det finns en överensstämmelse mellan utbildningens övergripande syfte, mål, innehåll och genomförande. Utbildningens lärandeprocess, resultat, utveckling och förbättring ska verka i riktning mot uppfyllande av syftet. Vi granskar anordnarens arbete med breddad rekrytering, bland annat anordnarens strategier för att rekrytera studerande från underrepresenterade grupper. Vi granskar om utbildningen genomförs med hänsyn till hållbar utveckling och flera dimensioner beaktas såsom social, ekologisk, ekonomisk och kulturell hållbarhet. Slutligen granskar vi också anordnarnas arbete med att främja jämställdhet mellan könen och aktiva arbete med för utbildningen relevanta jämställdhetsaspekter.

2.5.1 Alla utbildningar fyller sitt övergripande syfte

I alla kvalitetsgranskade utbildningar 2019 har vi bedömt att utbildningen fyller sitt övergripande syfte som konst- och kulturutbildning. Bara i 3 av 20 utbildningar har vi identifierat utvecklingsområden, som handlar om att utbildningsanordnaren bör utveckla dokumentationen av var studerande hamnar efter utbildningen.

Att uppfylla det övergripande syftet som konst- och kulturutbildning innebär att utbildningen svarar mot syftet med utbildningen och att utbildningen ger de studerande möjlighet att verka inom utbildningens syfte. Som tidigare har nämnts i denna rapport är alla kvalitetsgranskade utbildningar 2019 antingen högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området eller yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området.

Att uppfylla syftet i en högskoleförberedande utbildning inom det konstnärliga området handlar om att utbildningen ger de studerande en grund att stå på som kan ge dem möjligheter att söka och att antas till högre studier inom det konstnärliga området. För yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området handlar det om att de studerande får prova relevant yrke inom det konstnärliga och kulturella området för att öka deras chanser till att bli yrkesaktiva.

Det är inget krav för anordnare av konst- och kulturutbildningar att följa upp var de studerande hamnar och vad de gör efter utbildningen. Men det kan vara värdefull information i utbildningens systematiska kvalitetsarbete och som underlag för att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Den kunskapen kan också vara ett viktigt underlag i marknadsföringen av utbildningen. Detta för att visa vad en särskild utbildning kan leda till.

2.5.2 Flera utbildningar har en ojämn könsfördelning bland studerande

I 7 av 20 kvalitetsgranskade utbildningar har vi bedömt att anordnaren behöver göra insatser för att få en mer jämn könsfördelning bland studerande i utbildningen. I vissa utbildningar handlar det om att anordnaren behöver öka ansträngningarna för att få fler män att söka till utbildningen. I andra utbildningar handlar det om att få fler kvinnor att söka.

I de kvalitetsgranskade utbildningarna har vi sett flera exempel på hur anordnarna har arbetat med att främja jämställdhet under utbildningens gång, det vill säga breddat deltagande. I en utbildning såg vi exempelvis att anordnaren bedömt att det fanns ett behov av ett könsneutralt och tredje omklädningsrum. I samma utbildning såg vi att anordnaren hade genomlyst lokalerna, tillsammans med de studerande, för att identifiera eventuella otrygga eller otillgängliga rum utifrån jämställdhets- och jämlikhetsperspektivet.

Anordnarnas arbete med att främja jämställdhet hänger ihop med arbetet med breddad rekrytering och mångfald. I ytterligare 2 av 20 utbildningar har vi bedömt att anordnaren behöver se över sina urvalskrav för att undvika subjektiva bedömningar om exempelvis utstrålning och motivation.

Att flera anordnare behöver ta fram en strategi för arbetet med breddad rekrytering identifierade vi också i flera av de kvalitetsgranskade utbildningarna mellan 2016 och 2018. Arbetet med breddad rekrytering bör vara dokumenterat med fokus på genomförandet och uppföljningen av planerade insatser.

2.5.3 Alla utbildningar genomförs med hänsyn till hållbar utveckling

Alla kvalitetsgranskade utbildningar 2019 genomförs med hänsyn till hållbar utveckling. Bara i 1 av 20 utbildningar har vi bedömt att anordnaren behöver göra ytterligare ansträngningar för att föra in ett hållbarhetsperspektiv i utbildningen.

När vi kvalitetsgranskar huruvida utbildningarna genomförs med hänsyn till hållbar utveckling tittar vi på social, ekonomisk, kulturell och miljömässig hållbarhet samt andra hållbarhetsaspekter som är relevanta för utbildningen. I utbildningens genomförande ska det tas hänsyn till att utveckling som tillgodoser dagens behov inte ska äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Utbildningsanordnaren ska ha en väl förankrad strategi för hur skolan arbetar med för utbildningen relevanta hållbarhetsaspekter.

I exempelvis en konstnärlig grundutbildning såg vi att anordnaren hade en miljöpolicy om att miljöhänsyn ska vägas in i alla beslut och verka för ständig förbättring. Policyn innebär bland annat att bara vattenbaserade färger utan miljöfarliga ämnen används i undervisningen. I en musikutbildning arbetar anordnaren med att främja hållbarhetsperspektiv för hela människan, för att kunna vara hållbar i sitt yrke som musiker och kombinera detta med exempelvis familjeliv.

I ett par av de kvalitetsgranskade utbildningarna 2016 och 2017 såg vi att det saknades en strategi för arbetet med relevanta hållbarhetsaspekter inom till exempel social, kulturell, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. I dessa utbildningar identifierades det som ett utvecklingsområde – det vill säga att ta fram en strategi för arbetet med hållbarhet. Men i de kvalitetsgranskade utbildningarna 2018 identifierade vi inga utvecklingsområden kopplat till detta. Och heller inte under 2019.

3 Anordnarnas återkoppling

Alla utbildningsanordnare som har haft kvalitetsgranskning 2019 har efter granskningen getts möjlighet att svara på en enkät. Enkäten handlar om myndighetens information och bemötande, rapportens användbarhet och utbildningsanordnarens möjligheter till att svara på det som har framkommit i samband med kvalitetsgranskningen.

Enkäten består av sex frågor och två fritextfält. Fritextfrågorna lyder (1) precisera gärna den del som mest har bidragit till förbättring av kvaliteten och (2) förslag på förändringar eller annat som du anser är viktigt vid kvalitetsgranskning på konst- och kulturutbildningar. Enkätens svarsalternativ går från 1 – stämmer inte alls, till 6 – stämmer mycket väl.

Av de 20 utbildningsanordnare som har haft kvalitetsgranskning under 2019 svarade 15 på myndighetens enkät. Det innebär en svarsfrekvens på 75 procent.

3.1 Utbildningsanordnarna är överlag nöjda

Resultatet av myndighetens enkät till utbildningsanordnarna visar att de överlag är nöjda med processen för kvalitetsgranskningen. Ingen anordnare har svarat lägre än 4 på någon fråga, där 6 innebär "stämmer mycket väl" och 1 innebär "stämmer inte alls". Merparten av anordnarna har svarat mellan 5 och 6 på alla frågor.

Sammanfattningsvis tycker de flesta att kvalitetsgranskningens syfte har varit tydligt.⁴ De flesta upplever att de har fått ett bra bemötande och att de har getts möjlighet att bemöta de synpunkter som har framkommit i samband med granskningen.⁵ De flesta tycker också att instruktionerna inför granskningen är lätta att förstå.⁶

Merparten av de som har svarat håller med om de bedömningar som myndigheten har gjort i samband med kvalitetsgranskningen.⁷ De flesta upplever också att kvalitetsgranskningen har bidragit till att göra utbildningen bättre.⁸

⁴ På frågan om kvalitetsgranskningens syfte har varit tydligt har 14 anordnare svarat 5–6 och en anordnare har svarat 4, där 6 innebär "stämmer mycket väl".

⁵ På frågan om "bra bemötande från myndigheten" har 13 anordnare svarat 5–6 och två anordnare har svarat 4. På frågan om att få "bemöta synpunkter" har tolv anordnare svarat 5–6 och två anordnare har svarat 4.

⁶ På frågan om det är "lätt att förstå instruktionerna inför granskningen" har elva anordnare svarat 5–6 och fyra anordnare har svarat 4.

⁷ På frågan om de "håller med om myndighetens slutsatser" har tio anordnare svarat 5–6 och fem har svarat 4, där 6 innebär "stämmer mycket väl".

⁸ På frågan om "kvalitetsgranskningen har bidragit till att göra utbildningen bättre" har elva anordnare svarat 5–6 och fyra anordnare har svarat 4, där 6 innebär "stämmer mycket väl".

4 Metoden för kvalitetsgranskning utvecklas

Varje år utvecklar myndigheten metoden för kvalitetsgranskning. I detta avsnitt beskriver vi att vi under 2019 har tagit fram och publicerat ett stödmaterial för arbetet med jämställdhet i konst- och kulturutbildningarna. Vi beskriver att vi har påbörjat ett arbete med att ta fram en metod för att följa upp resultatet av genomförda kvalitetsgranskningar. Dessutom beskriver vi att vi under 2020 kommer ta fram ett självvärderingsverktyg som anordnarna kan använda som stöd i arbetet med att utveckla kvaliteten i sina utbildningar.

4.1 Stödmaterial för arbetet med jämställd utbildning

I slutet av 2019 publicerade myndigheten ett stödmaterial för arbetet med jämställdhet i konst- och kulturutbildningar.⁹ Materialet ger information om regelverk och det innehåller definitioner av begrepp inom området samt tips och exempel på hur anordnarna kan arbeta med frågorna i sin verksamhet.

4.1.1 Kvalitativ och kvantitativ jämställdhet

I materialet beskriver vi bland annat att jämställdhet mellan könen kan förstås på två sätt – en kvantitativ aspekt och en kvalitativ aspekt. Den *kvalitativa* jämställdheten mellan könen handlar om att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet. Att kvinnors och mäns kunskaper, erfarenheter och värderingar tas tillvara och får berika och påverka utvecklingen inom alla områden. Den *kvantitativa* jämställdheten mellan könen handlar om att fördelningen av kvinnor och män i studerandegruppen, bland utbildare eller i ledningsgruppen eller styrelsen är jämn. Definitionen av jämn könsfördelning är om fördelningen av kvinnor och män är inom spannet 40 procent till 60 procent.

4.1.2 Viktigt med kartläggning, analys och att utforma träffsäkra insatser

I stödmaterialen framhålls framför allt två aspekter:

- Kartläggning och analys
- Målsättning

I arbetet med jämställdhet behöver anordnaren tillsammans med utbildningens ledningsgrupp eller styrelse kartlägga och analysera sin verksamhet. När det exempelvis gäller breddad rekrytering: Vilka grupper söker till utbildningen? Vilka grupper söker inte till utbildningen? Kön och ålder är två av flera aspekter som är viktiga i den kartläggningen. I nästa steg behöver resultatet av kartläggningen analyseras. Exempelvis: Finns det någonting i utbildningens urvalsprocess som gör att vissa grupper antas till utbildningen? Finns det någonting i marknadsföringen av utbildningen som gör att vissa grupper inte söker sig till utbildningen?

Resultatet av kartläggningen och analysen behöver mynna ut i en målsättning (eller handlingsplan), som kan vara av både kvantitativ och visionär karaktär. Målsättningen ska grunda sig i analysen. Exempelvis: Har analysen visat att en eller flera normer gör att vissa grupper inte söker sig till utbildningen, bör målsättningen/handlingsplanen innefatta träffsäkra insatser i syfte att förändra detta. Med normer menas föreställningar om hur en människa bör vara, leva och agera.

Könsfördelningen bland studerande inom konst- och kulturutbildningar 2019 var totalt sett 75 procent kvinnor och 25 procent män. Men alla utbildningar har sina olika utmaningar utifrån definitionen av kvalitativ och kvantitativ jämställdhet. Därför är kartläggning, analys

⁹ Myndigheten för yrkeshögskolan. (2019). *Jämställd utbildning – ett stödmaterial för arbetet med jämställdhet i konst- och kulturutbildningar*.

och målsättning, som är anpassad till den specifika verksamheten, särskilt viktigt i arbetet för jämställd utbildning.

4.2 Uppföljande kvalitetsgranskning

Under 2019 har myndigheten tagit fram en metod för uppföljande kvalitetsgranskning av redan kvalitetsgranskade utbildningar inom *yrkeshögskolan*. Under 2020 ska vi anpassa den metoden så att vi kan göra uppföljande kvalitetsgranskning även på redan kvalitetsgranskade konst- och kulturutbildningar.

Syftet med uppföljande kvalitetsgranskning inom yrkeshögskolan är att se hur utbildningsanordnarna har arbetat vidare med de identifierade utvecklingsområdena och om det har lett till att kvaliteten i utbildningen har höjts. Sedan myndigheten införde den nya metoden för uppföljande kvalitetsgranskning av yrkeshögskoleutbildningar, kallar vi numera den vanliga kvalitetsgranskningen för *fördjupad kvalitetsgranskning*. I vårt arbete med kvalitetsgranskning av konst- och kulturutbildningar kommer vi att använda samma terminologi, det vill säga *uppföljande kvalitetsgranskning* och *fördjupad kvalitetsgranskning*.

Under senhösten 2020 kommer vi att börja med utvecklingen av uppföljande kvalitetsgranskning på konst- och kulturutbildningar. De utbildningar som kommer att omfattas av detta kommer att bli kontaktade i god tid inför granskningen och få mer information om genomförandet.

4.3 Diagnostisk självvärdering

Under 2019 har myndigheten tagit fram ett verktyg för diagnostisk självvärdering av utbildningar inom yrkeshögskolan. Anordnarna kan ladda ner verktyget från myndighetens hemsida. Verktyget består av många frågor, som utgår från myndighetens fastställda kvalitetskriterier för yrkeshögskoleutbildningar. Den diagnostiska självvärderingen är anordnarnas eget verktyg och ingenting som myndigheten kommer att begära in. Syftet med verktyget är dels att anordnarna själva ska kunna skatta och utveckla sin utbildning utifrån myndighetens kvalitetskriterier dels att underlätta anordnarnas systematiska kvalitetsarbete och att myndighetens bild av kvalitet i utbildningar blir mer transparent.

Under senhösten 2020 kommer myndigheten att ta fram ett diagnostiskt självvärderingsverktyg till anordnarna för konst- och kulturutbildningar. Verktyget kommer att vara strukturerat på samma sätt som det för yrkeshögskolan och det kommer att utgå från de fastställda kvalitetskriterierna för konst- och kulturutbildningar.

5 Litteraturförteckning

Förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan.

Förordning (2013:871) om konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Myndigheten för yrkeshögskolan. (2019). *Jämställd utbildning – ett stödmaterial för arbetet med jämställdhet i konst- och kulturutbildningar*. Elektroniskt, tillgängligt: <https://www.myh.se/Publikationer/2019/Jamstalld-utbildning/>

Bilaga 1 – kvalitetsgranskade utbildningar 2019

Utbildningsnamn	Utbildningsanordnare	Studieort
Folkmusik på nyckelharpa eller fiol	Eric Sahlström Institutet AB, Tobo	Tierp
Danslinje med street år ett	Stiftelsen Fryshuset, Stockholm	Stockholm
Danslinje med street år två	Stiftelsen Fryshuset, Stockholm	Stockholm
Dansutbildning Modern/Nutida	Folkuniversitetet – Balettakademien Stockholm	Stockholm
Film	Kulturama, Stockholm	Stockholm
Industridesign	Folkuniversitetet, Konstskolan, Stockholm	Stockholm
Inredning och design	Folkuniversitetet – Art College, Göteborg	Göteborg
Keramik 1	Stiftelsen Capellagården, Öland	Mörbylånga
Keramik 2	Stiftelsen Capellagården, Öland	Mörbylånga
Konstnärlig grundläggande utbildning	KV Konstskola, Göteborg	Göteborg
Konstnärlig grundutbildning	Folkuniversitetet – Gotlands konstskola, Stockholm	Stockholm
Konstnärlig grundutbildning	Konstskolan Basis, Stockholm	Stockholm
Konstnärlig grundutbildning I (KG I)	Falkenbergs konstskola – distansutbildning, Stockholm	Stockholm
Konstnärlig grundutbildning II (KG II)	Falkenbergs konstskola - distansutbildning, Stockholm	Stockholm
Lilla Akademiens Pre-Collegeutbildning i Musik	Musikskolan Lilla akademien AB, Stockholm	Stockholm
Mönsterkonstruktion med sömnad	Stiftelsen Tillskärarakademin i Stockholm	Göteborg
Skrivarlinjen	Folkuniversitetet – Skrivarakademin i Stockholm	Stockholm
Teaterutbildning	Stockholms Elementära Teaterskola	Stockholm
Trä – form och design	Nyckelviksskolan, Lidingö	Lidingö
Volund Metal Art, en utbildning för metallformgivare och smeder	Smedja Volund AB, Norrtälje	Högmarsö

Bilaga 2 – kvalitetskriterier

För att vi ska kunna genomföra en rättssäker och effektiv granskning och värdering av kvaliteten i utbildningarna, använder vi ett antal kvalitetskriterier som utgångspunkt för våra bedömningar. Kvalitetskriterierna för konst- och kulturutbildningar utgår från de syften och mål som återfinns i regelverket och i andra villkor som gäller för utbildningsformen. Kvalitetskriterierna beskriver "idealtillståndet" i utbildningen.

Kvalitetskriterier för lärande

1. Utbildningens organisering och praktiska genomförande ger de studerande goda förutsättningar att nå utbildningens mål

Utbildningen är väl organiserad och planeringen tar sikte på att ge de studerande goda möjligheter att nå utbildningens mål. Utbildningen genomförs på ett ordnat och välstrukturerat sätt och alla berörda har goda möjligheter att planera sin del i genomförandet. Studiemiljön ger goda förutsättningar för att nå utbildningens mål. Utrustning och lokaler är anpassade till utbildningens innehåll och mål.

2. Utbildningens pedagogiska genomförande ger de studerande goda förutsättningar att nå utbildningens mål

Det pedagogiska upplägget ger de studerande goda möjligheter att nå utbildningens mål och utbildningen präglas av integrering av teori, färdighetsträning och reflektion. De studerande får möjlighet att tänka fritt, ta initiativ och skapa möjligheter att använda sin kompetens. Utbildningen genomförs med respekt för de studerandes olika sätt att lära och de stimuleras att lära för livet.

3. Inom ramen för utbildningen sker samverkan med det omgivande samhället

Utbildningsanordnaren samverkar med relevanta aktörer lokalt, regionalt, nationellt eller internationellt för att bidra till att uppfylla utbildningens syfte. Samverkan sker genom aktiviteter som bidrar till nätverksskapande och långsiktiga kontaktytor mellan studerande och mottagare av den kompetens som utbildningen syftar till. Samverkan bidrar till uppfyllelse av målen i utbildningen.

Kvalitetskriterier för utveckling och förbättring

4. Utbildningens styrelse eller ledningsgrupp arbetar effektivt och tar ansvar för utbildningens utveckling

Utbildningens styrelse eller ledningsgrupp har kompetens inom det område utbildningen syftar till och är sammansatt så att utbildningen främjas. Ledamöterna är väl insatta i utbildningen och dess förutsättningar. Ledamöterna har kunskap om sitt uppdrag och gruppen arbetar effektivt och tar ansvar för utbildningens utveckling.

5. Utbildningen karaktäriseras av ett systematiskt kvalitetsarbete

Utbildningens utveckling säkerställs genom ett kvalitetsarbete som leds av styrelsen eller ledningsgruppen. Arbetet karaktäriseras av tydlig ansvarsfördelning, en kvalitetsmodell som är anpassad till utbildningen och ett systematiskt genomförande. Kvalitetsmodellen bygger på återkommande planering, genomförande, utvärdering och översyn och leder till ständig förbättring. Utbildningsanordnaren arbetar aktivt för att tillvarata synpunkter från de studerande och andra berörda i syfte att utveckla utbildningen.

Kvalitetskriterier för syfte och bidrag till övergripande samhällliga mål

6. Utbildningen fyller sitt övergripande syfte som konst- och kulturutbildning

Inom respektive område ska utbildningen främja ett lärande där de studerande förvärvar de kunskaper, färdigheter och kompetenser som krävs för att efter genomförd utbildning

vara väl förberedd för högre studier, ett kulturyrke eller kulturarvsbevarande verksamhet. Det finns överensstämmelse mellan utbildningens syfte, mål, innehåll och genomförande. Utbildningens lärandeprocess och resultat samt utveckling och förbättring verkar i riktning mot uppfyllande av syftet.

7. Utbildningsanordnaren bedriver arbete med breddad rekrytering och mångfald

Utbildningsanordnaren eftersträvar att sökande till utbildningen har olika bakgrund på ett sätt som återspeglar befolkningen i stort. Aktiva insatser görs för att attrahera sökande från underrepresenterade grupper. Tillträdesprocessen begränsar inte möjligheterna för sökande ur underrepresenterande grupper. Utbildningens genomförande tar vara på olika perspektiv och strävar efter lika möjligheter för alla att fullfölja utbildningen.

8. Utbildningen genomförs med hänsyn till hållbar utveckling

I utbildningens genomförande tas hänsyn till att utveckling som tillgodoser dagens behov inte ska äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Flera olika dimensioner kan beaktas, t ex social hållbarhet, ekologisk hållbarhet, ekonomisk hållbarhet och kulturell hållbarhet. Utbildningsanordnaren har en väl förankrad strategi för hur man arbetar med för utbildningen relevanta hållbarhetsaspekter.

9. Utbildningsanordnaren bedriver arbete för att särskilt främja jämställdhet

I utbildningens genomförande främjas särskilt jämställdhet mellan könsidentiteter genom bred medvetenhet om och aktivt arbete med för utbildningen relevanta jämställdhetsaspekter.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås
www.myh.se